

BİTMİYEN KAVGANIN SENDİKACISI: RIZA KUAS

"Bu mücadelenin adı, bitmeyen bir kavgadır sürüp gider..."

Rıza Kuas

Rıza Kuas 1926 yılında Adapazarı'nın Hendek ilçesine bağlı Yarıca köyünde doğdu. Kuas, yıllar önce Kafkasya'dan (Abhazya) göçmüş orta halli bir köylü aileden geliyordu. Köyde okul olmadığı için İstanbul'a halasının yanına gitti. Halasının eşi ünlü Cibali Karakolu'nda başkomiserdi. Kuas'ın dünyası İstanbul'un bu yoksul işçi semtinde biçimlenmeye başladı. İlkokulu bitirdikten sonra ortaokulu yatılı olarak Niğde'de okudu. Ortaokulu bitirdikten sonra İstanbul'a halasının yanına döndü. 1939-1940 yıllarında Cibali Tekel Fabrikası'nda çırak olarak işçilik hayatına atıldı. Bir yıl Tekel'de çalıştıktan sonra aske-re gitti.

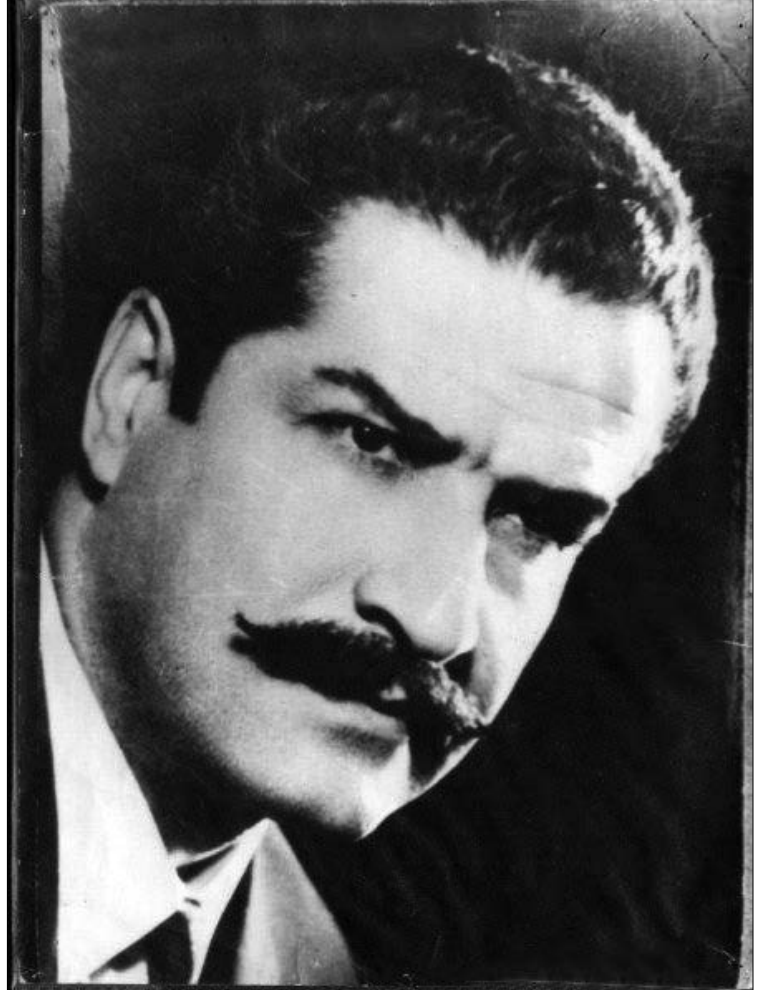
1949'da Gislaved Lastik Fabrikası'na işçi olarak girdi. Kuas, İstanbul'da Eyüp ve Balat'taki lastik atölyelerinde ve fabrikalarda çalışan işçiler ile birlikte 4 Nisan 1949'da İstanbul Lastik ve Kauçuk Sanayi İşçileri Sendikası'nı kurdu. 1951 yılında sendikali olduğu için işten atıldı. 1952'de Kazlıçeşme'de Derby Lastik Fabrikası'na girdi. 1952'de İstanbul Lastik-İş Sendikası Genel Başkanı seçildi. 1957-60 arasında İş Mahkemesi işçi üyeliği yaptı.

Kuas, çalışmakta olduğu Derby Lastik Fabrikası'nda sendika temsilcisi, sonra Kazlıçeşme Şubesi başkanı ve 1954 yılında sendikanın genel başkanlığına seçildi. Bu arada İstanbul İşçi Sendikaları Birliğine

(İİSB) katılan sendika, İİSB içinde saygın bir yer aldı ve Kuas önce İİSB saymanı, sonra da veznedarı seçildi. 1957'de sendikayı kurumsallaştırma kararı aldı ve sendikanın basın ve hukuk danışmanlıkları kuruldu. 1959 yılında sendikanın adı Türkiye Lastik, Kauçuk ve Plastik Sanayi İşçileri Sendikası (Lastik-İş) olarak değiştirildi ve Türkiye çapında örgütlenme kararı aldı. Lastik-İş, 16 Şubat 1961'deki genel kurulunda Türk-İş'e katılma kararı aldı. Rıza Kuas, 1964'te Türk-İş yönetim kurulu üyeliğine seçildi.

Çıkarıldığı toplulukla iş ihtilaflarına tahammül edemeyen işverenler 1960'da Kuas'ı

▼
Rıza Kuas: Lastik-İş Genel Başkanı, DİSK kurucusu ve Başkan Vekili, TİP kurucusu ve 1965 ve 1969 dönemi TİP Milletvekili.
Lastik-İş Arşivi.

DİSK
TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

ÜYE SENDİKALARIN YÜRÜTME KURULU
ÜYELERİNE AIT DURUM BİLDİRİMİ

TABLO : I

1. Adı, Soyadı	Rıza Kuas	
2. Baba Adı	İsa	
3. Doğum yeri ve tarihi	Kocaeli 1926	
4. Sendika yürütme kurulundaki görevi	Genel Başkan	
5. Yürütme kurulunda halen görevli olduğu DİSK üyesi sendikaların adı	Kısa	Lâstik-İş
	uzun	Türkiye Lâstik, Kauçuk ve Plâstik Sanayi İşçileri Sendikası
6. Ev Adresi	Semtisy Bestekâr Hakkı Sok. No:11 İstanbul Anıttepe Akdeniz cad. 25-7 Ankara	

TABLO : II (Sendika ücretli kadrosundakilere ait)

1. Sendika ücretli kadrosunda hangi tarihten beri çalışıyorsunuz? 1960 - 1965
2. Sendika ücretli kadrosuna ilk geçtiğiniz zaman ne kadar aylık brüt ücret almaya başladınız? 1500.- Net.
3. Sendika ücretli kadrosuna geçtiğiniz sırada, işlerindeki aylık brüt kazancınız ne kadardı? Ve işyerinde göreviniz (işiniz) ne idi? 2500.- İsmâîl Şefî
4. Halen sendikadan ne kadar aylık brüt ücret alıyorsunuz? Almıyorum.
5. Aylık brüt ücret dışında, başka bir nam altında ayrıca sendikadan bir para alıyor musunuz? Nedir ve ortalama ayda ne kadardır? Almıyorum.

▼
Rıza Kuas'a
ait durum
bildirimi
TÜSTAV DİSK
Arşivi

Derby Lastik Fabrikası'ndan da attı. O tarihe kadar sendikacılığı işyerinde çalışarak yürüten Kuas, bu tarihten itibaren sendikadan ücret alarak sendikacılık yapmaya başladı.

Kuas, 1950'li yıllarda "sezon yapma" olarak bilinen ve işyeri sahiplerinin kendileri için yeterli üretimi gerçekleştirip, stokları yaptıktan sonra işçilerin işlerine son verme uygulamasına karşı mücadele başlattı. Lastik iş kolunda işverenlerin yıllardır uyguladığı "sezon nedeniyle işçi çıkarılması"nda işçilere hiçbir ödeme yapılmaması

ve yeniden işe alınırken işçilerin eski kıdemlerinin hesaba katılmaması" yolundaki bu uygulamaya karşı ciddi bir mücadele verdi ve Kuas dört-beş yıl sürdürdüğü mücadele sonunda sezon uygulamasının 1962'de kaldırılmasını sağladı.

27 Mayıs sonrasında aralarında Kemal Türkler, Bahir Ersoy, İbrahim Güzelce ve Zühtü Tetey'in bulunduğu Onlar Grubu olarak bilinen sendikacıların içinde yer aldı. Bu grup İİSB'nin DP yanlısı yöneticilerinin istifasını sağladı.

Rıza Kuas 1961'de bir lastik işverenin işçisini karakolda polise dövdürmesi üzerine "polis işçileri dövemez" diyerek polis hakkında dava açtı ve olayı büyütürken Kurucu Meclis'e kadar getirdi. Rıza Kuas adı işçiler arasında bir efsane gibiydi. Askeri yönetim uygulamalarına karşı çıkıyor, o yıllarda kesilmeye başlanan tasarruf bonolarından işçilerin muaf tutulmasını öneriyordu.

Mayıs 1963'ün son günlerinde Fargo lastik fabrikası işvereni lokavt ilan edip, 83 işçinin alacaklarını da vermeden fabrikasını kapatıp kayıplara karıştı. Bunun üzerine işçiler seslerini duyurmak için kendilerini Beşiktaş'taki Türk-İş Birinci Bölge Merkezi'nde bir odaya kapatırlar. Rıza Kuas, işçiler haklarını alana dek süren sakal bırakma eylemine başlar. Lastik-İş'in mücadelesi ile patron 16 gün sonra yakalanır, lokavtı kaldırıp işçileri tekrar işe alır. İşçilerin sendikalarına ve başkanları Rıza Kuas'a güveni boşa değildir. Direniş sırasında yapılan bir röportajda işçi İsmail'in söylediği "sendika elbet korur hakkımızı bizim" sözü bunun en iyi örneğidir.¹⁶

¹⁶ Feza Kürkçüoğlu (2019), Vefatının 38. Yıldönümünde Efsane İşçi Lideri Rıza Kuas Sınıfı ile Sınıfı İçin, <https://birartibir.com>

Rıza Kuas, 13 Şubat 1961 yılında, Kemal Türkler ve 12 arkadaşı ile birlikte Türkiye İşçi Partisi'ni kurdu. 1965 yılında İzmir'de toplanan Genel Kurul'da TİP Genel Sekreterliği görevini üstlendi. 1965 yılında TİP'ten Ankara, 1969 seçimlerinde ise İstanbul Milletvekili olarak TBMM'ye girdi. Sendikal mücadelenin yanı sıra siyasi mücadeleyi TBMM'de sürdüren Kuas, 1970 AP iktidarının sendikal yasalarda yapmak istediği değişikliklere karşı Meclis'te kararlı bir muhalefet yürüttü. Kuas, milletvekili olarak Meclis'te etkin bir çalışma yaptı, işçiler yararına pek çok yasa tasarısı önerdi. Çalışma Bakanlığı bütçeleri görüşürken eleştirilerinde işçi sınıfının çıkarlarını dile getirdi.

DİSK kurulmadan önce Türk-İş Yönetim Kurulu üyesi olan Kuas, TİP'in baltanması için ısrarlı uğraş veren Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç'a karşı ciddi bir mücadele vererek TİP'i savundu ve TİP'e karşı yapılan saldırılara karşı koydu. Gittikçe bilinç düzeyini de arttıran Kuas "bilimi en güçlü mücadele aracı" saydığını açıklayan konuşmaları ve sosyalizmi savunan görüşleriyle halk yığınlarında da tanındı. İşkolunda ilk grevi başlatınca (Kasım 1963) işveren kesimince düzenlenen bir tertiple 13 Kasım 1963'te tutuklandı ve 9 gün sonra serbest bırakıldı. Sendikacılık alanında uluslararası işçi dayanışmasına önem veren Kuas, Lastik-İş'in 1961'de Uluslararası Kimya İşçileri Federasyonu'na (IFC) üye olmasını sağladı.

24 Temmuz 1963'de Sendikalar Kanunu ile Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt kanunlarının çıkarılmasını Türk-İş "İşçi Bayramı" olarak kabul edince Kuas, bugünün

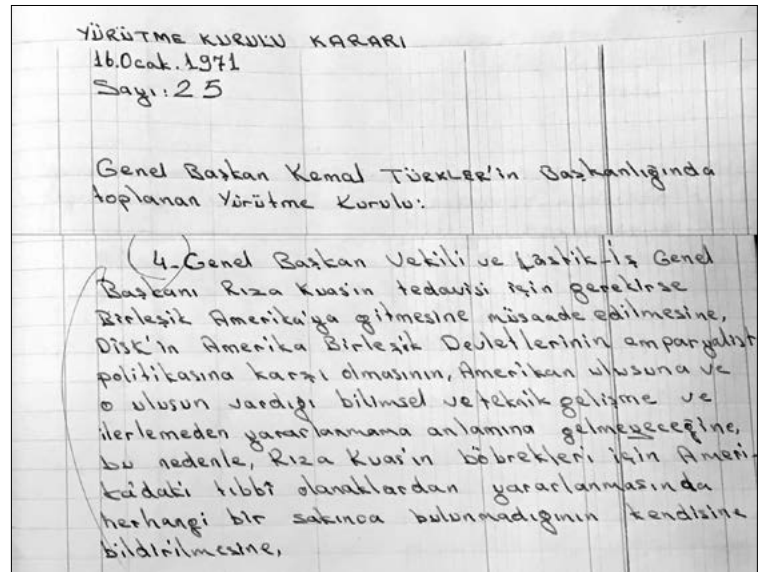
lokavtı yasallaştırdığı için "Matem Günü" olmasını önerdi ve DİSK bu günü bayram olarak kutlamayı reddetti.

DİSK'in beş kurucusundan biri oldu.

DİSK'in güçlenmesiyle 1968 yılında Rıza Kuas önderliğinde Lastik-İş Derby Lastik Fabrikası'nda Türkiye'de ilk kez işyeri işgali gerçekleştirdi. Yine ilk kez Türkiye'de yetkili sendikanın belirlenmesi için, 1968 yılında Derby Lastik Fabrikası'nda referandum yapılmasını sağlayan Lastik-İş Genel Başkanı Kuas, işverenin kurduğu sarı sendikayı teşhir etti. Bu fabrikada yapılan referandum sonucunda Lastik-İş'e 930 oy, sarı sendikaya ise sadece 6 oy çıktı.

İşçiyi "hırsız" gibi gören zihniyetle mücadele amacıyla başlattığı "Üstünü Aratma" kampanyası tüm ülkede geniş yankı buldu. İşçiler onurlarına sahip çıkan bu kampanyaya aktif bir biçimde katıldı. Royal Fabrikası'nda işçiler bu haklarını savunmak için toplu direniş yaptı. Kuas, 15 Temmuz 1968'de kaleme aldığı "Üstünü Aratma" bildirisıyla bir anda bütün ülkenin

Benzersiz bir karar: Yakalandığı böbrek yetmezliği hastalığı nedeniyle ABD'de tedavi olmak için DİSK'ten izin isteyen Kuas'ın başvurusuna ilişkin DİSK Yürütme Kurulu'nun aldığı karar: "Genel Başkan Vekili ve Lastik-İş Genel Başkanı Rıza Kuas'ın tedavisi için gerekirse Birleşik Amerika'ya gitmesine müsaade edilmesine. DİSK'in Amerika Birleşik Devletlerinin emperyalist politikasına karşı olmasının, Amerikan ulusuna ve o ulusun vardığı bilimsel ve teknik gelişme ve ilerlemeden yararlanmama anlamına gelmeyeceğine, bu nedenle Rıza Kuas'ın böbrekleri için Amerika'daki tıbbi olanaklardan yararlanmasında herhangi bir sakınca bulunmadığının kendisine bildirilmesine."

▼
Rıza Kuas'ın işçilere mesajı, TUSTAV DİSK Arşivi.

İstanbul işçi Milletvekili ve Türkiye Lastik - İş Sendikası Genel Başkanı RIZA KUAS Böbrek ameliyatı için bugün A.B.D. hareket etmiştir. KUAS hareketinden önce Türkiye İşçilerine aşağıdaki mesajı yayınlamıştır

Lastik - İş Sendikasının ve Türkiye'nin değerli, uyanık tüm işçilerine:

BÖBREK ameliyatı olmak üzere bugün Amerika'ya hareket ederken sizlere selamlaıyorum.

Başta, hiçbir karyak beklenmeden, bana böbreğimi vererek, kan bağındaya buldurarak beni yapacak isteyen kimselerin olmak üzere, başta olarak Londra'daki hastanelerde yatışım süresince dostları, işçileri ve kardeşleri bana yaşama ammi aşılayan, bana sevgili yurdumda haberciler öten, özütünele karılamaya, yollamaya gelen, kurban kesen, çiçek getiren, haber göndererek sağlığını ilgilenen tüm işçi kardeşlerime, yakınlarıma ve dostlarıma şükranlarımı sunarım. Bu sıcak ve candan ilgiyi unutamayacağım. Bu ilgiyi şahımdan öze, sunumun yüksek karakterinin ve birbirine bağlılığının bir örneği olarak kabul ediyorum. Bunu somut olarak göstermesi büyük mutluluğa imdadın.

BEN bir köylü ocağıyım, çok küçük yasan be-ri bir fabrika işçiyim. Bir işçi, bir emekçi olduğuma aslağın gülden beri de sizlerin hizmetinde bir köylüm. Bana cepti görevler verdisiz, bütün görevlerimi bitirince bitiriyerek ve bizzat sorunlu-başına dayarak yapmaya çalıştım. Lastik İşçileri Bay-kamı olarak, Milletvekilizlik olarak sizler için, sunumun kuruluşa için mücadele ettim. Sizlerle beraber ve sizler-den aldığım güçle yarıya düşünceye kadar ortak kavgama-ndaki görevimi sürdürdüm. Bundan büyük sevinc duy-maktayım. Kurultarın önümü, bu yolda sizlere beyda kalımsız beni buluyorum.

Sindir, hepizinin bildiği gibi, hastalığım bu büyük ve kutsal mücadeleye, gıcık de olsa, bir süre ara verme-mi emrediyor. Bana şimdiki beyan ağnık zamanıdır. Ameliyat olacak, iyileşecek ve kavgaya devam edeceğim. Zira mücadeleye yasanın münküla değildir. Mücadele duygusu benim kanıma, hücrelerime, beyzime işlemi. Sunumun mücadelesinin dışında olmayıyorum. Ağır hasta olduğum, ameliyata girdiğim, ölüme yitir, burun bu-runa geldiğim zamanlarda da sizlerden ve sizlerin müca-delesinden geri kalmadım, sizleri unutmadım, sadco sizlerin yanınızda ve içinizde olmanama büyük acımı duyuyorum. Kız dila giren ölümi de bu mücadele ruhun-la yandım. Mücadeleye devam etmek zorundayım. Çünkü-

DÜNYANIN en geniş değış güzelliklerine ve re-zerjuiklerine sahip olan ülkemiz, vjğuna can ve vj-rip kan dökülmüşüz vatanımıza bugün harabe halinde. İnsanlarımız açtır, işsizdir. Yarıya güven duy-gusu yoktur. Onurlu insanlara tikisi Türkiye, yabancılara el ağır duruma getirilmiştir. Bu durumdun utanmak lâzımdır. Bu halin suçluları etradır. Benler, emperyalistler, yani yabancılara para babaları ve bunlarla işbirliği yapan, içimizdeki bi ravacı, patron-buaker-ğa ve onların partileridir. Bunlardan arınmadıkça, bunlardan yakayı so-yunmadıkça, bunların sömüricilerine kurulumabıkça ülke-miz için kurtuluş, ilerleme, kalkınma, bağımsız olma yok-tur. Tek çare kurulumun ideolojisi, örgütsel ve yitimsel öncüllüğü üstlenmektir. Bu görev sadımsandır. Çünkü tek devrimci sınıf işçi sınıfıdır. Diğer devrimci güçler pe-nisinden gelecek ve sunumun destek olacaklardır. Bu iş

başlamıştır, buş öldürücü bir hadiselerlemedir. Tari-hin akıma kimsi geri döndürmez. Türkiye'de işçi sınıfı ve diğer emekçi yığınlar, bir gün ve çok uzak olmayan bir gün, mutlaka üstler olacaklar, her türlü sömürüyü önleyerek Türkiye'yi cesnet yapacaklardır. Bunun için ya-samak ve sarıpmak zorundayız.

BU arada, sevgili lastik işçisi kardeşlerim, sizle-re önel olarak selamlaıyorum. Sizlere ayrı-ca birkaç sözüm var.

Sunumun mücadelesinde lastik işçisi olarak sizler büyük işler başarınız, önemli kararlar alınız ve uygula-mısınızdır. Çetin kavgalarınız arasında ve en mükemmel sunumda, öpmenizden her bir sizin yorulmuş disiplini-ni, birliğinizi, beraberliğinizi kaybedeceğinizi bekletken ve bunu mutlaka unarmak, siz yine taktikler bularak, bunlardan daha büyük bir güçle çıkmanız. Bu yapınızda da diğer işçi arkadaşlarınıza yol göstermiş, önder olmuşuz. Sizlere sual ilühar etmem.

Sizin bu kararı ve tutarlı halinize patronlar, patro-ların çıkarma çalışan Türk-İyi ve diğer sömüricileri, iş-çi disiplinlerini çok kandırdı. El birliği emiler birliğini bozmağa, sunumunun parçalanmağa, yaktarımağa çalışılar. Küçük dolusu paralar burcudlar. Sarı kardeşler kurdur-dular. İçti dışınan A.P. İktidarıyla ve Sarı Türk-İyle de herşeyere hile istisna hile, dalevere istisna dalevere, kal-leşik istisna kalleşik taradılar. Sen bütün bentleri gö-rdün, istisna diler, alibi diler, yasa dışı beyan bu oyuna-ra tank oldun. Ne oldu som? Yapıkılarıyla kaldılar. Sen yine dindik sayaktın. Sen yine kavram sürdürüyorsunuz. Senin gelirken kale gibi izden ve bitimsiz bitimsiz olanlar, bitimsiz kilitli ayıyıcıları, bütün işçi ve işçi sınıfı disiplinle-rini kabarttı.

HATIRLATAMK istediğim şudur: Bu halinizde oysulara bitimsizcektir. Yürütmeze gelen yitide, istemün okşayan ede, «yavaş» diyen diledi bu-na göreğiz.

Sag dönersen omuz omuza bu mücadeleye, olanca gıcıkimsizle, sarımsızın insanımıza beraber devam ede-cekiz ve hep beraber yaptıkların yanarsına bırakılmaya-ğız, bunun hesabın teker teker soracağız. Sizlere olan güvensizim ve mücadele azimim beni yapacaktır. Bu inanca, bu yoldaki kavgamın aracı semli-kama LASTİK-İyi, beya yitidelesizim olmak üzere, sizler, hepizine emnet ediyoruz.

Benim, ülkemden ve sizlerden çok uzaklarda, hasta olarak bulunduğum sırada her Lastik-İyi işçisi, herbiriniz sunumun genel hukukun kendisinin gibi çalışacak, işi öyle ele alacak ve bu sorumluluğa sarıpmaktanız. Bütün işçi disiplinlerimizin ve onların içimizdeki cesurularının ça-balarını beya çıkaracaksınız. Bundan hiç, ama hiç şüp-hen yok. Varsa hakkm size bellî olum. Allahınmatta-ğık kardeşlerim.

YAŞANIN İŞÇİ SINIFI YASASINI YARININ MUTLU SOSYALİST TÜRKİYESİNİ...

RIZA KUAS
Lastik-İyi Genel Başkanı
İstanbul İşçi Milletvekili

1971'de Cenevre'de uluslararası bir toplantıda konuşurken fenalaştı. Kuas'a böbrek yetmezliği tanısı kondu. Böbrek nakli yapılması gerekiyordu. Kuas'a böbreğini vermek için yüzlerce işçi başvurdu. Ancak Türkiye'de ameliyatın yapılması kolay değildi. ABD'ye gitmesi gerekiyordu. Ancak Kuas yıllarca ABD emperyalizmne karşı mücadele etmişti. ABD'ye gitmekte tereddüt ediyordu. Örgütsel disiplini ve sendikal ahlaki nedeniyle DİSK yönetimine başvurdu. DİSK Yürütme Kurulu 16 Ocak 1971'de eşine az rastlanır bir karar aldı:

“Genel Başkan vekili ve Lastik-İş Genel Başkanı Rıza Kuas'ın tedavisi için gerekirse Birleşik Amerika'ya gitmesine müsaade edilmesine, DİSK'in Amerika Birleşik Devletleri'nin emperyalist politikasına karşı olmasının, Amerikan ulusuna ve o ulusun vardığı bilimsel teknik gelişme ve ilerlemeden yararlanmama anlamına gelmeyeceğine, bu nedenle, Rıza Kuas'ın böbrekleri için Amerika'daki tıbbi olanaklardan yararlanmasında herhangi bir sakınca bulunmadığının kendisine bildirilmesine”

Uzun süre ABD'de böbrek bekledi. Sonra Meclis Başkanı'nın kararıyla Ekim 1972'de Türkiye'ye geri getirildi. Ağustos 1973'te Almanya'da kız kardeşinin böbreği takıldı. Ameliyattan hemen sonra TBMM 1973 seçimleri sonucunda Kuas'ın milletvekilliğinin sona erdiğini ve bu yüzden bütün masrafların kesildiğini ve Kuas'a hiçbir ödeme yapılmayacağını bildirdi. Bu tarihten sonra masraflarını Alman Sendikalar Birliği üstlendi.

Rahatsızlığının devam etmesi üzerine Yürütme Kurulu 23 Temmuz 1976'da Rıza Kuas'ın tedavisinin yapılmasını temin için yurt dışına gönderilmesine ve masraflarının DİSK tarafından karşılanmasına karar verdi.

Kuas, yıllar süren hastalığı nedeniyle aktif sendikacılıktan ayrılmak zorunda kaldı, fakat Lastik-İş sendikası, Kuas'ı hep Genel Başkan seçme kadirbilirliğini gösterdi. Kuas sendika başkanlığını, 28-30 Mayıs 1980'de yapılan Lastik-İş 20. Genel Kurulu'nda bıraktı. Kuas hiç evlenmedi.

Sağlığı hızla bozulan Kuas 29 Ekim 1981'de 55 yaşında yaşamını yitirdi. Cenazesi 12 Eylül darbesinin karanlık günlerinin ağırlığı altında kaldırıldı. 1993'te Lastik-İş'in yayınladığı, Fahri Aral'ın kaleme aldığı *Rıza Kuas-Bir İşçi Liderinin Hikâyesi* isimli kitapta Kuas'ın son yolculuğu şöyle anlatılıyor:

"Ve ölüm... Sonunda Rıza Kuas'ı da geldi, buldu. İşçi sınıfının ve tüm lastik emekçilerinin dostu olan bu yiğit insanın emanet olan tek böbreği, 12 Eylül faşizminin karanlığına dayanamadı, işlevini yitirdi. Başka koşullar altında yüz binlerce işçinin ve emekçinin uğurlayacağı bu cesur, davasına inanmış işçi lideri

29 Ekim 1981 günü dostlarının, işçi arkadaşlarının, ailesinin ve tutuklu olduğu Davutpaşa Cezaevi'nden elleri kelepçeli olarak getirilen kardeşi, mücadele arkadaşları Niyazi Kuas'ın gözyaşları arasında uğurlandı."

Kuas, bitmeyen bir kavgaya inanmıştı. 1972'de grevdeki Good-Year işçilerine şöyle sesleniyordu:

"Yeryüzü meleği postuna bürünecek bazı adamların doğru yol önerilerini duymayacak, onlara kapınızı kapayacak 'greve devam' diye haykıracaksınız.

İşsizlik ve aç bırakma tehditlerine pabuç bırakmayacak 'greve devam' diye kükreyeceksiniz.

Herkes şunu iyi bilmelidir ki, bu mücadelenin adı bitmeyen kavgadır ve işçi hakları verilinceye kadar devam edecektir."

Rıza Kuas biyografisi şu kaynaklardan derlenmiştir: Kemal Sülker (1980), "Rıza Kuas", *Sosyalist Kültür Ansiklopedisi*, İstanbul: May Yayınları; Fahri Aral (tarihsiz), *Rıza Kuas-Bir İşçi Liderinin Hikayesi*, İstanbul: Lastik-İş Yayını; Feza Kürkcüoğlu (2019), Vefatının 38. Yıldönümünde Efsane İşçi Lideri Rıza Kuas Sınıfı ile Sınıfı İçin, <https://birartibir.org/emek/489-sinifi-ile-sinifi-icin-Erisim>; 28.10.2019.

▼
Rıza Kuas'ı tedavi için gittiği ABD'den dönüşünde karşılayan işçiler, 1972.
Lastik-İş Arşivi.

